

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie z powództwa „P.” spółki z o.o. w O.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o obliczenie opłaty koncesyjnej
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych
w dniu 2 sierpnia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 19 stycznia 2022 r., sygn. akt VII AGa 90/21:

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od „P.” spółki z o.o. w O. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 stycznia 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie VII AGa 90/21 z powództwa „P.” spółki z o.o. w O. przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „Prezes URE”) o obliczenie opłaty koncesyjnej, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 18 listopada 2020 r., sygn. akt XVII AmE 167/19 oddalającego odwołanie powoda od decyzji pozwanego, (I) oddalił apelację oraz (II) zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Skargą kasacyjną z 5 maja 2022 r. powód zaskarżył wskazany wyrok w całości, wnosząc o:

1) o uchylenie w całości wyroku sądu drugiej instancji i zmianę w całości wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 18 listopada 2020 r. (XVII AmE 167/19), poprzez:

a. uchylenie w całości decyzji Prezesa Urzędu Energetyki, znak [...] z 22 marca 2018 r.

b. zasądzenie od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz spółki z o.o. P. zwrotu kosztów postępowania przed sądem pierwszej instancji, zgodnie z przedstawionym temu sądowi na rozprawie spisem kosztów;

c. zasądzenie od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz spółki z o.o. P. zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

2) o zasądzenie od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz spółki z o.o. P. zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej - wg norm przepisanych, ewentualnie zaś:

3) o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego mającego znaczenie dla stosowania prawa w Polsce.

Pozwany Prezes URE w odpowiedzi na skargę kasacyjną z 11 lipca 2022 r. wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie oddalenie skargi kasacyjnej, w każdym przypadku o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełniała ustawowych przesłanek koniecznych dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na dwóch przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zarówno względy ustrojowe, jak i procesowe jedynie wówczas uzasadniają przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej, gdy pozwala to zrealizować jej funkcje publicznoprawne. Sąd Najwyższy nie jest zatem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy lecz skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek zaskarżenia. Ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest przez to sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00). Z tych też względów, skarga kasacyjna nie jest dostępna w każdej sprawie (zob. postanowienia Sadu Najwyższego: z 9 kwietnia 2019 r. I NSK 73/19; z 30 czerwca 2021 r., I NSK 5/21; z 23 lutego 2022, I NSK 29/21).

Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury, potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oznacza sytuację, w której w sprawie występuje kwestia o niejasnym charakterze, będąca źródłem istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mająca znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15; z 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17; z 9 marca 2018 r., I CSK 685/17; z 12 grudnia 2018 r., V CSK 292/18; z 1 grudnia 2020 r., III PK 190/19). Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej na tej przesłance wymaga więc wykazania, że niejednolita wykładnia określonego przepisu prawa, będącego źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, wywołuje rozbieżność w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego

z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 12 grudnia 2018 r., V CSK 292/18.). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07; z 15 grudnia 2020 r., III PK 223/19). Powołanie się na omawianą przesłankę wymaga również wykazania, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15; z 25 czerwca 2020 r., III UK 473/19).

Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12; z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15; z 12 grudnia 2018 r., III UK 57/18; z 17 czerwca 2020 r., II PK 121/19; z 25 czerwca 2020 r., III UK 473/19).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 maja 2019 r., I NSK 87/18; z 21 września 2021 r., I NSK 11/21) skuteczne powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga łącznego wykazania następujących przesłanek:

– problem prawny powinien być sformułowany w sposób generalny i abstrakcyjny, oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń lub oceny dowodów. Nie może mieć zatem charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych

elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 12 marca 2018 r., III CSK 288/17; z 24 kwietnia 2018 r., II CSK 752/17; z 22 maja 2018 r., I CSK 23/18);

- problem prawny musi pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą tzn. mieć oparcie w podstawach faktycznych i prawnych zaskarżonego wyroku (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; z 24 września 2015 r., II PK 19/15; z 24 października 2017 r., I CSK 599/17);

- sformułowaniu problemu powinno towarzyszyć precyzyjne wskazanie przepisu bądź przepisów prawa budzących poważne wątpliwości (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 października 2011 r., III SK 25/11; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11; z 10 lipca 2014 r., II PK 257/13; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17);

- problem prawny musi zostać poparty wyczerpującym wywodem jurydycznym, obejmującym omówienie różnych sposobów interpretacji danego przepisu prawa w świetle orzecznictwa lub piśmiennictwa, wskazanie pogłębionych argumentów za wariantem preferowanym przez skarżącego oraz przeciw wariantowi przyjętemu przez sąd drugiej instancji. Postawienie samych pytań jest niewystarczające dla przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; z 20 września 2011 r., I PK 52/11; z 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 550/17);

- przedstawiony problem prawny musi być „istotny”, czyli skarżący musi wykazać, że problem ma precedensowy i uniwersalny charakter, w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności. Wyjaśnienie tego problemu winno mieć znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Tak będzie w sytuacji, gdy problem nie został rozstrzygnięty przez orzecznictwo sądowe, a w szczególności, jeśli Sąd Najwyższy nie wyraził jeszcze stanowiska na dany

temat, a także wtedy, gdy istnieje już utrwalona linia orzecznicza, ale z uwagi na szczególne okoliczności wymaga zmiany – w tym drugim przypadku konieczność zmiany dotychczasowego stanowiska Sądu Najwyższego wymaga uzasadnienia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02; z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16; z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienie nie spełnia tych wymogów. Rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego sformułowanego przez powoda nie stwarza realnych i poważnych trudności. Nie ma również potrzeby ujednolicenia orzecznictwa sądów powszechnych. W obrocie prawnym funkcjonuje orzecznictwo odnoszące się do problematyki zawartej w pytaniu skarżącego.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że jego wątpliwości odnoszą się do art. 34 ust. 1 prawa energetycznego, stosowanego łącznie z § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja 1998 r. w sprawie wysokości i sposobu pobierania przez Prezesa URE corocznych opłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja, w zakresie wywodzonego na etapie stosowania prawa wniosku, że z przepisu tego wynikać miałyby, iż obowiązek wnoszenia opłaty corocznej związany jest rzekomo nie z faktem prowadzenia działalności koncesjonowanej, czy też uprawnieniem do prowadzenia takiej działalności, ale z samym udzieleniem koncesjonariuszowi konkretnej decyzji koncesyjnej.

Wykładnia przytoczonych przez skarżącego przepisów dokonana została w wydanych przez Sąd Najwyższy wyrokach z dnia 21 września 2022 r., I NSKP 5/22 oraz z 18 października 2022 r., I NSKP 9/22. We wspomnianych judykatach zgodnie przyjęto, że przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja, wnoszą coroczne opłaty do budżetu państwa, obciążające koszty ich działalności, a obowiązek wniesienia opłaty koncesyjnej jest konsekwencją uzyskania koncesji. Jeżeli zatem w ciągu roku kalendarzowego, w którym wygasła poprzednia koncesja, przedsiębiorstwo energetyczne uzyska nową, kolejną koncesję na prowadzenie tej samej działalności koncesjonowanej, to zobowiązane jest do uiszczenia w tym konkretnym roku także opłaty za udzielenie nowej koncesji. Jakkolwiek przytoczone orzeczenia Sądu

Najwyższego są późniejsze niż wniesiona w przedmiotowej sprawie skarga kasacyjna, to uzasadnienie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i dokonana przezeń wykładnia prawa są zgodne z wykładnią prawa dokonaną przez Sąd Najwyższy. Z tych wszystkich względów, skarga kasacyjna nie spełniała ustawowej przesłanki koniecznej dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 14 ust. 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 265 ze zm.).

[as]

[s.h.]